

„Политическите свободи“

Как всеки български гражданин може да играе роля в политическите процеси в страната и трябва ли да се въведе задължително гласуване?

Становище

Всеки гражданин на Република България, живеейки в една демократична парламентарна държава, има своите права и задължения. Отстоявайки правата и спазвайки задълженията си, човек би следвало да си гарантира спокоен обществен живот. Ако не му харесват тези условия, той има два варианта – или да стане гражданин на друга държава с по-пригодни нему условия, или да се опита да промени настоящите такива. Промяната на условията, гарантирани и изисквани от една държава, стават чрез промяна в управлението на тази държава. В България парламентът, президентът и представителите в Европейския парламент се избират чрез пряко гласуване на национално ниво. Логичният извод е, че гласуването е единственото средство всеки един български гражданин да има пряка роля в политическите процеси.

Към настоящия момент в България гласуването не е задължително. Дебатът „за и против“ вкарването му в рамките на задълженията присъства в дневния ред на българското общество от дълго време. Причината за това е продължаващото недоволство от управляващите партии. Общо приетото мнение е, че много неща трябва да се променят, за да функционира държавата задоволително за своите граждани. Дали гласуването е едно от тези неща и кои са предимствата и недостатъците на превръщането му в задължение, ще бъде разгледано в следващите редове.

За задължителното гласуване

- Ако гласуването е задължително, то тогава резултатът от него ще показва най-ясно и обективно мнението и предпочитанията на гражданите.

- Избирателната активност ще е много висока, като това ще елиминира тезата, че по-малко от 50% от българите избират правителството.
- Ако човек е длъжен да гласува, тогава той би следвало да прояви по-голяма заинтересованост към политическия живот и изборът му да бъде в по-голяма степен осмислен и оправдан.
- Ако гласуващият не желае да подкрепи нито една от възможностите, има практика в изборната бюлетина да съществува вариант „Никой от посочените”.
- При задължително гласуване се смята, че купуването на гласове би намаляло драстично.

Против задължителното гласуване

- По този начин гласуването вече става не само право, но и задължение.
- Като основен аргумент против налагането му се посочва накърняването на личната свобода на всеки човек като гражданин на демократично общество. Приема се, че изборът вече не е свободен, а е принудителен.
- Смята се, че вотът не би бил обективен, тъй като много хора ще гласуват само от задължение и ще направят случаен избор.
- Тъй като е задължение, при неизпълнение би следвало да има глоба, което предизвиква допълнително недоволство.
- Според някои мнения купуването на гласове не би намаляло, и дори тези хора, които нямат желание да гласуват, но са задължени, биха взели пари срещу вота си.

Изброените горе доводи не претендират за изчерпателност. Те следват да покажат наличието на активна гражданска позиция, независимо дали е „за” или „против”, както и фактът, че обществената подкрепа не може да се определи със сигурност към нито един от полюсите. Както всяко друго задължение обаче, така и това, се приемат и прилагат от управляващите органи в съответствие с тяхното разбиране за правилно. Ако гражданинът на държавата не е съгласен с решението, се връща в изходната позиция в началото на текста. Дали задължителното гласуване

ще спомогне държавата да функционира по-добре? Не е ясно. Дали ще спре купуването на гласове? Също не е ясно. Дали ще ни помогне да живеем по-добре? Това е най-малко ясно. Но ще помогне за едно – всеки един от нас да бъде част от тази държава не само по документи, но и с активна роля в процесите, които ни заобикалят. Българските граждани ще поемат колективна отговорност за своите решения, а това е начинът обществото да се превърне в един жив организъм, чиято задача не е само да се бори за правата си, но и да има задължението да наблюдава, преценя и редактира, при необходимост.

В България законодателството задължава всички собственици на моторни превозни средства да сключат застраховка, която се нарича „Гражданска отговорност“. Това задължение е прието за необходимо, тъй като се смята, че шофирането е свързано с рискове. Обществото го приема, за него няма дебат „за“ или „против“. Защо тогава бихме смятали, че управлението на държава със 7 364 570 души население е по-малко рисковано, и не заслужава прилагане на задължение за Гражданска отговорност, изразяващо се в задължително гласуване?

Изготвено от:

Цветомира Димитрова

магистър по политология

специалност „Международни отношения и проблеми на сигурността“

Софийски университет „Св. Климент Охридски“